

Lessons learned Covid 19

Met het oog op de volgende fase

Doel, eindproduct en boodschappen

Aanpak VWS

Versie: 18 juni 2020

Doel

Lessen trekken

Zelf terug en
vooruitkijken

Onafhankelijke blik door
verschillende
perspectieven

Concrete handvatten

Centrale vraag

‘Welke lessen kunnen we
leren uit de aanpak van
Corona tot nu toe, om ten
behoefte van een mogelijke
opleving in het najaar de
(uitvoerings)praktijk te
verbeteren?’

3 sporen

Geleerde lessen VWS/NCTV
(organisatie en proces)

Effecten maatregelen op
basis van huidige kennis

Geleerde lessen betrokken
organisaties en
(ervarings)deskundigen

Aanpak

Per thema

- Elk een eigenaar, focus en aanpak
- Sluit aan van bestaande bronnen en activiteiten
- Een onafhankelijke blik en verschillende perspectieven op de lessen per deelonderzoek

Over de thema's heen:

- Binnen departementen
- Rondetafelgesprekken met externen
  - Diverse perspectieven in gemengde groepen
  - Ook 'unusual suspects'
  - Narratieve aanpak
- Expert-tafel met diverse onafhankelijke deskundigen (optie als aanvulling op vorige)

Deze tafels kunnen doorontwikkelen als invulling tegenspraak over langere periode

	Thema zoals geformuleerd in Kamerbrief	Richting en/ of aandachtspunt
1	Geleerde lessen voor wat betreft de beschikbaarheid van persoonlijke beschermingsmiddelen.	Voorraad op orde, distributie beschouwen -tijdig op juiste plek beschikbaar in scenario tweede golf.
2	Geleerde lessen voor wat betreft de IC capaciteit.	Lopende ontwikkeling uitbreiding capaciteit, differentiëren en onderlinge bijstand regio. Code zwart.
3	De effecten op de reguliere zorg.	Vraagt integrale blik van cure en care, zorg en begeleiding. Effecten door zorg en begeleiding heen. Sterke relatie met punt 7.
4	De verhoogde inspanning ten aanzien van het testen en het bron- en contactonderzoek.	Beschikbaarheid testen en testcapaciteit, tijdigheid uitslagen en effectiviteit BCO.
5	Lessen ten aanzien van de hygiëne en lock downmaatregelen: wat was de effectiviteit van de diverse maatregelen? Wat zijn de effecten voor verschillende partijen van de verschillende maatregelen? Welke zijn goed opgevolgd en welke minder (houdbaarheid)? Dit zal waarschijnlijk wel een kwalitatieve duiding zijn en niet eenvoudig per individuele maatregel uit te splitsen.	<p>Brede opvattingen en onderzoeken waaronder en niet uitputtend:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gedragsunit RIVM • Berenschot-scenario's • KPMG: tweede golf is van ons • SCP - maatschappelijke gevolgen coronamaatregelen • werkgroep sociale impact coronacrisis (Halsema) • RVS (Samen)leven is meer dan overleven <p>Kwalitatief in gesprek brengen in gecombineerd perspectief gezondheid, economie en sociaal maatschappelijk (zie aanpak)</p>
6	De opzet en werking van het dashboard.	Doorontwikkeling, vulling, regionisering, besluitvorming, handelingsperspectief
7	De opvattingen van veldpartijen met betrekking tot de langdurige zorg zoals afgesproken met uw Kamer.	Kwetsbaren worden extra getroffen door maatregelen. Betrokken veldpartijen en mensen betrekken bij lessen. Diverse moties. Breder dan alleen verpleeghuizen.

Aanpak per onderwerp

- We voeren met ieder aanspreekpunt een startgesprek
- Checklist met thema's is vertrekpunt
- Op basis hiervan maken we opzet
- Ten aanzien van de beschikbare kennis, deskundigen, stakeholders, buitenland kijken we naar wat er al is en verzameld wordt. We vullen alleen aan met extra activiteiten waar nodig.

Categorie	Vragen
Focus	Afbakening thema en richten onderzoeksvraag
Eerste en potentiële lessen	Eerste inzichten en 'lessons learned': wat is er nu al geleerd dat je mee wilt nemen voor een volgende fase?
	Inventarisatievragen: waar wil je nog meer van weten, waar zit nog een knagend gevoel of een vermoeden van iets dat de moeite waard is?
Bestaande en te verwerven kennis	Bestaande onderzoeken en initiatieven (denk aan verslagen, evaluaties, debriefings) kunnen we gebruiken?
	Deskundigen: wie heeft de benodigde kennis of informatie om de vragen te beantwoorden of onderbouwen?
	Stakeholders uit het veld: wie zijn belangrijk om te betrekken?
	Buitenland: zijn er landen van wiens praktijk je op dit punt zou kunnen leren?
	Welke aanvullende vorm van dataverzameling is nodig om lessen op dit onderwerp te trekken (menu, met bijvoorbeeld documentstudie, interviews, vragenlijst/survey, analysesessie...)
Praktisch	Tijdsplanning: hoe sluiten we aan op jullie proces?
	Kritische blik: welke onafhankelijk deskundige zouden we kunnen vragen om mee te kijken op de geleerde lessen?

Planning en eindproduct

Fase tot 5 juli

- Intakegesprekken met checklist en aanpak per thema ontwerpen
- Eerste lessons learned vangen
- **Eerste bredere groepsgesprekken voor 20 juli**
- **Tussenproduct:** onderzoeksanpak en eerste lessen

5 juli – 1 september

- Uitvoering onderzoek conform planning
- **Eindproducten:**
  - Checklist met top 10 lessons learned
    - Praktische aanknopingspunten met onderbouwing
    - Inhoudelijke en organisatorische lessen
    - Handelingsperspectief
  - Kamerbrief in reactie op moties

Boodschappen

- Als kabinet trekken we tussentijds lessen om voorbereid te zijn op een eventuele toename van het aantal besmettingen. Al lijkt het nu betrekkelijk rustig, we zitten nog midden in de bestrijding van het coronavirus. Nu nog uitbraakfase, per september controlefase
- De evaluatie is aan de Onderzoeksraad voor Veiligheid. Zij startte op 7 mei een onderzoek naar de aanpak van de Coronacrisis door de Nederlandse overheid en andere betrokken partijen. Dit doet de Raad mede op verzoek van het kabinet. Omdat partijen nog volop bezig zijn met het bestrijden van de crisis, doet de Raad nog geen uitvoerend onderzoek bij de betrokken partijen zelf.
- Deskundigen zijn betrokken op onderdelen met ruimte voor verschillende perspectieven. De definitie van deskundigen vatten we breed op. De maatregelen van de afgelopen periode hebben ons allen geraakt. Naast inhoudelijk deskundigen hebben we veel ervaringsdeskundigen. In die breedte willen we de lessen trekken voor de volgende fase.

Boodschappen

- De aanpak van lessons learned is niet het enige. Op veel plaatsen worden concrete voorbereidingen getroffen op een nieuwe toename van besmettingen zoals bijvoorbeeld de verdere ontwikkeling van het dashboard en het bijwerken van draaiboeken.
- Bij organisatorische lessen gaat het om het verder optuigen van tijdelijke organisaties naar meer stabiele structuren, de coördinatie en besluitvorming inclusief relatie naar regio's en bijvoorbeeld de knelpunten rond de toepassing van aanbestedingsregels.
- 1 september is haalbaar als we de focus houden op compacte en werkbare lessen die nodig zijn voor een eventuele tweede golf. Het is noodzakelijk dat we dit als voorbereiding dan klaar hebben. Wij gaan daar alles aan doen.